

مطالعه تطبیقی عناصر اطلاعاتی تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی در کشورهای منتخب

امیر رضایی اردانی^۱، لیلا احمدیان^۲، خلیل کیمیافر^۳، فائزه روحانی^۴، زهرا ابن حسینی^{۵*}

• پذیرش مقاله: ۹۴/۵/۱۲

• دریافت مقاله: ۹۴/۵/۳۱

مقدمه: با توجه به اهمیت ثبت دقیق اطلاعات تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی و تأثیر آن در درمان فعلی و آتی بیماران، این مطالعه با هدف تعیین عناصر اطلاعاتی در فرم تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی انجام گردید.

روش: مطالعه حاضر به روش توصیفی-تطبیقی انجام شد. اطلاعات مورد نیاز از طریق بررسی فرم‌های موجود برای ثبت ارزیابی وضعیت روانی بیماران گردآوری شد. در نهایت ۹ فرم تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی از ایالات متحده، یک فرم از استرالیا و یک فرم از فرانسه و دو نمونه فرم از ایران که در کشورهای مذکور برای ثبت تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی بیماران روانی بیشتر کاربرد داشتند بررسی گردید. پس از تهیه جداول تطبیقی، فهرست جامعی از عناصر اطلاعاتی مربوط به ثبت تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی تهیه گردید. عناصر اطلاعاتی استخراج شده به روش تجمیع پایین به بالا طبقه‌بندی شدند.

نتایج: در مجموع ۵۸ تعداد داده از فرم‌های تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی استخراج گردید. این داده‌ها در گروه‌های اصلی از قبیل اطلاعات دموگرافیک، سوابق بیمار، علایم فعلی بیماری، ارزیابی حالات روانی، ارزیابی ریسک خودکشی، شرایط رفتاری/احساسی، فرآیند تفکر، ارزیابی سوء مصرف مواد، ارزیابی ایمنی/خشونت خانوادگی، تشخیص‌های چند محوری و نوع درمان یا طرح درمان طبقه‌بندی شده‌اند.

نتیجه‌گیری: مطالعه حاضر یک نمای کلی از داده‌هایی که در حوزه روان‌پزشکی در زمینه فرم تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی مورد توجه قرار گرفته است، به پژوهشگران ارائه می‌دهد.

کلید واژه‌ها: عناصر اطلاعاتی، فرم تاریخچه، ارزیابی وضعیت روانی

• **ارجاع:** رضایی اردانی امیر، کیمیافر خلیل، روحانی فائزه، احمدیان لیلا، ابن حسینی زهرا. مطالعه تطبیقی عناصر اطلاعاتی تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی در کشورهای منتخب. مجله انفورماتیک سلامت و زیست پزشکی ۱۳۹۵؛ ۳(۱): ۶۴-۵۷.

۱. متخصص روانپزشکی، استادیار روانپزشکی، مرکز تحقیقات روان‌پزشکی و علوم رفتاری، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

۲. دکتری انفورماتیک پزشکی، دانشیار، مرکز تحقیقات انفورماتیک پزشکی، پژوهشکده آینده‌پژوهی در سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.

۳. دکتری مدیریت اطلاعات سلامت، استادیار، گروه مدارک پزشکی و فناوری اطلاعات سلامت، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

۴. کارشناس مدارک پزشکی، گروه مدارک پزشکی و فناوری اطلاعات سلامت، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

۵. دانشجوی دکتری انفورماتیک پزشکی، گروه انفورماتیک پزشکی، دانشکده علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

* **نویسنده مسؤول:** مشهد، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، دانشکده پزشکی، گروه انفورماتیک پزشکی

• **Email:** ebnehosein1@mums.ac.ir

• **شماره تماس:** ۰۹۳۷۰۸۰۲۰۱۱

مقدمه

اختلالات روانی دامنه وسیعی از اختلالات از جمله اختلال در تفکر، احساس، رفتار، قضاوت و روابط غیر طبیعی را در بر می گیرند. بیماری هایی مانند اسکیزوفرنی، اختلالات خلقی، سندرم های اضطرابی، اختلالات وابسته به مواد و اختلالات شخصیت جزء بیماری های روانی هستند که می توان برای درمان موفق آن ها برنامه ریزی نمود [۱]. شیوع این اختلالات بالا گزارش شده است. آمار به دست آمده از کشورهای عضو اتحادیه اروپا پیشنهاد می کند ۲۷ درصد جمعیت عمومی بزرگسال در طول یک سال اختلالات روانی را تجربه کرده اند و این آمار در حال افزایش است [۲]. مؤسسه بهداشت روان بریتانیا نیز اعلام نموده است یک نفر از هر چهار نفر (معادل ۲۵ درصد) در طول یک سال اختلال روانی قابل تشخیص را تجربه می کند [۳].

سازمان بهداشت جهانی در سال ۲۰۰۸ اعلام کرده است که خدمات درمانی مناسب به افراد مبتلا به اختلالات عصبی و روانی ارایه نمی گردد، به طوری که میلیون ها نفر از اختلالات روانی رنج می برند ولی درمان دریافت نمی کنند [۱]. این سازمان به منظور کاهش این مشکل برنامه ای با عنوان "ابزار ارزیابی سیستم های بهداشت روان WHO-AIMS

(Health Organization Assessment Instrument for Mental Health Systems) تدوین نموده است که بخشی از آن مربوط به سیستم اطلاعات اختلالات روانی است. از آنجایی که سیستم های اطلاعاتی ابزار قدرتمندی برای ارزیابی برنامه های درمانی و پیشگیری در زمینه بهداشت روان می باشند، کشورهای عضو سازمان بهداشت جهانی باید شاخص های بهداشت روان را در سیستم های اطلاعاتی و گزارش دهی پایش کنند [۴].

گردآوری اطلاعات تنها هدف سیستم اطلاعات بهداشت روان نیست، بلکه این سیستم باید بتواند به ارایه اطلاعات در تمام جنبه های سیستم بهداشت روان به منظور اخذ تصمیم آگاهانه بپردازد. پنج اصل طراحی سیستم اطلاعات بهداشت روان عبارت بودند از: ۱- بررسی تمام نیازهای ذی نفعان سیستم اطلاعات بهداشت روان و اجرای سیستم در یک بخش کوچک با چشم انداز توسعه آن ۲- استفاده از شاخص ها ۳- ایجاد یک مجموعه حداقل داده ۴- ایجاد یک سیستم اطلاعات کاربر پسند ۵- برقراری ارتباط سیستم اطلاعات بهداشت روان با سایر سیستم های اطلاعاتی از جمله سیستم اطلاعات بیمارستانی (HIS(Hospital Information System) از این رو طراحی مجموعه حداقل داده برای بیماران مبتلا به اختلالات روانی که

نیازهای درمانی پیچیده ای دارند، علاوه بر آن که منجر به ارایه خدمات یکپارچه و هماهنگ می گردد، بهبود نتایج درمان برای این بیماران را نیز به دنبال دارد [۵]. به عنوان مثال نظام ملی سلامت انگلستان در سال ۲۰۱۴ آخرین ویرایش مجموعه حداقل داده ها برای بهداشت روان و ناتوانی در یادگیری را منتشر نمود [۶]. این در حالی است که نتایج تحقیقات مختلف حاکی از مستندسازی ضعیف و عدم وجود نظام کارآمد برای ثبت اختلالات روانی است. سازمان بهداشت جهانی در همین راستا اعلام نموده است بسیاری از کشورها مخصوصاً کشورهای در حال توسعه نظام اطلاعاتی مناسبی در این زمینه ندارند [۴].

مکین و همکاران در تحقیقی که انجام دادند بر این نکته تأکید کردند که اختلالات شناختی و روانی اغلب توسط ارایه کنندگان خدمات درمانی به رسمیت شناخته نمی شوند و در پرونده های پزشکی به صورت ناقص مستندسازی می گردند [۷]. وجود مستندات ناقص در مطالعات ایرانی نیز گزارش شده است. همچنین بسیاری از فرم های روان پزشکی فاقد محتوای مناسب می باشند [۸]. نتایج مطالعه احمدی و همکاران در زمینه بررسی میزان ثبت اطلاعات پزشکی توسط گروه های آموزشی بالینی در پرونده بیماران بستری در بیمارستان های شهر کاشان، حاکی از آن است که گروه اطفال بیشترین (۸۵/۹ درصد) و گروه روان پزشکی کمترین (۷۰/۸ درصد) میزان مستندسازی اطلاعات را داشتند [۹]. نتایج تحقیقات لطف نژاد و همکاران نیز نشان می دهد با وجود این که توسعه قابل توجهی در طول چند دهه اخیر در بخش مراقبت بهداشت روان در کشور صورت پذیرفته است اما توجه چندانی به مستندسازی اطلاعات بهداشت روان نشده است و در حال حاضر یک نظام کارآمد ملی برای مستندسازی اطلاعات بهداشت روان که بتواند نیازهای این بخش را برآورده کند وجود ندارد [۱۰].

از سوی دیگر نتایج مطالعه ای در انگلستان نشان می دهد مصاحبه کنندگان در یک چهارم مصاحبه های تشخیصی روان پزشکی واقعی را گزارش می کنند که منجر به تشخیص نادرست، تأخیر انجام آزمایش ها یا درمان بیمار می گردد [۱۱]. ارزیابی روانی یک فرآیند تصمیم گیری با هدف توصیف، طبقه بندی، تشریح و پیش بینی می باشد. با استفاده از یک سیستم راهنما برای گردآوری و تفسیر اطلاعات تشخیصی می توان اطمینان حاصل نمود که ارزیابی روانی توسط متخصصین روان پزشکی به صورت کامل انجام شده است و تشخیص صحیح و روش درمانی مناسب برای بیمار انتخاب شده است [۱۲]. از آنجا

در این مطالعه از مجموعه فرم‌های تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی مورد بررسی ۱۲۷ عنصر اطلاعاتی استخراج شد و در ۱۴ گروه اصلی قرار گرفت. ۵۸ عنصر اطلاعاتی در بیشتر از ۲۵ درصد فرم‌های تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی تکرار شده بودند. جدول ۱ تمام گروه‌های اصلی به همراه زیر گروه‌ها و عناصر اطلاعاتی را نشان می‌دهد. جدول ۲ عناصر اطلاعاتی را نشان می‌دهد که در بیشتر از ۲۵ درصد مطالعات تکرار شده است.

اطلاعات دموگرافیکی دارای دو زیر گروه اصلی اطلاعات هویتی و سوابق شغلی و تحصیلی است. اطلاعات هویتی در اغلب فرم‌های روان‌پزشکی چهار کشور وجود داشتند، البته عنصر اطلاعاتی نژاد/قومیت در فرم‌های ایران وجود نداشت. همچنین سوابق شغلی و تحصیلی در سه فرم آمریکا، دو فرم استرالیا، یک فرم فرانسه و یک فرم ایران وجود داشت. فرم تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی در ایران فقط دارای دو عنصر اطلاعاتی میزان تحصیلات و محل تحصیل و فرم فرانسه فاقد عنصر اطلاعاتی میزان تحصیلات و محل تحصیل بود و همچنین فرم‌های آمریکا و استرالیا سایر عناصر اطلاعاتی در این گروه را در بر می‌گرفتند.

سوابق بیمار دارای ۷ زیر گروه است که عبارت بودند از: سوابق روان‌پزشکی، سوابق دارویی، سابقه درمان غیر روان‌پزشکی، تاریخچه رشد، سلامت روان خانواده، روابط و خانواده کنونی و حقوقی. بررسی‌ها در این مطالعه نشان می‌دهد: زیر گروه سوابق روان‌پزشکی در چهار فرم آمریکایی، دو فرم استرالیا، یک فرم فرانسه و یک فرم در ایران وجود داشت. فرم تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی در ایران فقط دارای زیر گروه سابقه بستری شدن بیمار و فرم فرانسه دارای زیر گروه سابقه بستری و داروهای حین بستری بود. زیر گروه تاریخچه روابط و خانواده کنونی در برخی فرم‌های آمریکا، استرالیا و ایران وجود داشت، اما در فرم فرانسه وجود نداشت. زیر گروه‌های تاریخچه حقوقی، سابقه درمان غیر روان‌پزشکی در برخی فرم‌های آمریکا و استرالیا وجود داشتند، اما در فرم‌های ایران و فرانسه وجود نداشتند. زیر گروه سوابق دارویی نیز در برخی از فرم‌های آمریکا، استرالیا و فرانسه وجود داشت، اما در فرم‌های تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی ایران وجود نداشت.

گروه اصلی تاریخچه رشد فقط در فرم تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی ایران وجود نداشت. در فرم کشور فرانسه برای این گروه اصلی، عنصر اطلاعاتی خاصی تعریف نشده بود تا مصاحبه‌گر به صورت متن باز اطلاعات تاریخچه رشد را مستند

که اقلام اطلاعاتی در پرونده‌های روانی درک واضحی از زندگی بیمار فراهم می‌کنند، وجود اقلام اطلاعاتی ناقص در این پرونده‌ها متأثر از فقدان جریان هدایت کننده بر درک صحیح بیمار تأثیر منفی می‌گذارد. به نظر می‌رسد ایجاد چک لیست‌های اختصاصی در زمینه اختلالات روانی یکی از راه‌های افزایش کیفیت مستندات پرونده‌های روانی و مقابله با این مسئله است [۸].

لذا با توجه به اهمیت ثبت دقیق اطلاعات بیماران روانی و تأثیر آن در درمان فعلی و آتی بیمار، این مطالعه با هدف تعیین عناصر اطلاعاتی در فرم تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی بیماران روان‌پزشکی انجام گردید.

روش

مطالعه حاضر به روش توصیفی- تطبیقی انجام شد. اطلاعات مورد نیاز از طریق بررسی فرم‌های موجود برای ثبت شرح حال و ارزیابی وضعیت روانی بیماران روان‌پزشکی گردآوری شد. علی‌رغم جستجوهای صورت گرفته برای به دست آوردن فرم‌های مستندسازی شرح حال و وضعیت روانی در بین کشورهایی که ساختار آموزشی - درمانی مشابه با کشور ایران دارند، منجر به شناسایی ۹ فرم تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی از ایالات متحده آمریکا، یک فرم از استرالیا و یک فرم از فرانسه و دو فرم از ایران گردید. علت استفاده از فرم‌های متعدد، تمایل به شناسایی روش‌های گوناگون مستندسازی و دسترسی به عناصر اطلاعاتی متنوع‌تر بود. از آنجا که منابع آموزشی روان‌پزشکی در مقاطع تحصیلی پزشکی عمومی و دستیاری تخصصی روان‌پزشکی کتب منتشر شده در ایالات متحده آمریکا می‌باشند، بدیهی است که فراوانی فرم‌های این کشور در میان فرم‌های برگزیده بیشتر بود. پس از تهیه جداول تطبیقی، فهرست جامعی از عناصر اطلاعاتی مربوط به ثبت تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی تهیه گردید. عناصر اطلاعاتی استخراج شده به روش تجمیع پایین به بالا طبقه‌بندی شدند. عناصر اطلاعاتی بر اساس سرعنوان‌های موجود در فرم‌های تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی در ۱۴ گروه اصلی دسته‌بندی شدند. همچنین زیر گروه‌ها و عناصر اطلاعاتی هر دسته نیز مشخص گردید. در این پژوهش با توجه به پراکندگی داده‌ها مطابق با مطالعات مشابه فهرستی از داده‌هایی که در بیش از ۲۵٪ از فرم‌ها گزارش شده بود، تهیه گردید [۱۳].

نتایج

کند. فرم‌های آمریکا و استرالیا سایر عناصر اطلاعاتی را نیز در بر می‌گرفتند.

گروه اصلی ارزیابی ریسک خودکشی در چهار فرم آمریکا، دو فرم استرالیا، یک فرم فرانسه و یک فرم ایران وجود داشت. فرم تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی در ایران فقط دارای عنصر اطلاعاتی آسیب بیمار به خود و فرم فرانسه فقط دارای دلیل یا موقعیت مسبب حالت بیمار بود. فرم‌های آمریکا و استرالیا سایر عناصر اطلاعاتی را نیز در بر می‌گرفتند.

گروه اصلی فرآیند تفکر در برخی از فرم‌های آمریکا و استرالیا

وجود داشت، اما در فرم‌های ایران و فرانسه وجود نداشت. گروه‌های اصلی شرایط رفتاری احساسی، ارزیابی حالات روانی و ایمنی/خشونت خانوادگی، علایم فعلی، توانایی عملکردها و فعالیت‌های روزانه، بررسی حالات فیزیکی، فرآیند تفکر و تشخیص چند محوری در برخی فرم‌های آمریکا و استرالیا وجود داشتند، اما در فرم‌های ایران و فرانسه وجود نداشتند.

گروه اصلی نوع درمان یا طرح درمان فقط در یک فرم تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی ایران وجود داشت. همچنین گروه اصلی نتیجه درمان فقط در یک فرم آمریکا وجود داشت.

جدول ۱: کلیه عناصر اطلاعاتی استخراج شده به همراه گروه بندی آن‌ها

ردیف	گروه اصلی عناصر اطلاعاتی	زیر گروه‌ها
۱	اطلاعات هویتی اطلاعات دموگرافیک	نام و نام خانوادگی، جنسیت، سن، وضعیت تأهل و نژاد/قومیت، میزان تحصیلات، محل تحصیل، خدمت سربازی، وضعیت کاری در حال حاضر.
۲	سوابق بیمار	سوابق بیماری روان پزشکی سوابق دارویی سابقه بیماری غیر روان پزشکی تاریخچه رشد تاریخچه سلامت روان خانواده تاریخچه روابط و خانواده کنونی تاریخچه حقوقی
۳	علایم فعلی	سابقه بستری شدن بیمار، سابقه خانوادگی بیماری‌های روانی، سابقه سوء مصرف مواد، سابقه سوء استفاده فیزیکی و جنسی، حساسیت‌های دارویی و داروهای مورد استفاده بیمار، بیماری قلبی، بیماری کبدی، ضربه به سر، فشار خون، دیابت، کلسترول بالا، سرطان، مشکلات تنفسی، درد یا خستگی‌های مزمن و تشنج.
۴	ارزیابی حالات روانی	مکان تولد، سبک زندگی خانواده، پیش از تولد و نوزادی، مهم‌ترین واقعه در دوره کودکی، مشکلات در اوایل کودکی، مشکلات نوجوانی و کودکی، مشکلات در اوایل بزرگسالی، مهم‌ترین واقعه در دوره نوجوانی، مهم‌ترین واقعه در دوره بزرگسالی، تاریخچه جنسی، مشکلات و مسائل مردانه و مشکلات و مسائل زنانه، وجود سابقه مشکلات روانی در خانواده.
۵	ارزیابی ریسک خودکشی	چگونگی رابطه با خانواده، چگونگی رابطه با همسر، چگونگی رابطه با فرزند، تعداد و سن فرزندان.
۶	شرایط رفتاری/احساسی	سابقه دستگیر شدن، سابقه مشکل حقوقی در سنین کودکی و سابقه هرگونه مشکل حقوقی در رابطه با سوء مصرف مواد.
۷	فرآیند تفکر	خلق افسرده، ناتوانی در لذت بردن از فعالیت، کاهش یا افزایش میل جنسی، ناتوانی در تمرکز، بی خوابی یا پر خوابی، حملات اضطراب، ناتوانی در تمرکز، افزایش رفتارهای پر خطر، کاهش اشتها، احساس گناه بیش از حد، افزایش تحریک‌پذیری و توهم.
۸	بررسی حالات فیزیکی	نحوه پیدایش/تظاهر بیماری، صحبت کردن بیمار، تأثیر پذیری بیمار، پردازش افکار، محتوای فکر، هوش و حواس، خطر صدمه به خود، خطر صدمه زدن به دیگران، سوابق قانونی-درگیری‌های اخیر قانونی و تجربه خشونت
۹	ارزیابی سوء مصرف مواد	داشتن افکار خودکشی، داشتن سابقه اقدام به خودکشی یا صدمه عمدی به خود، نحوه آسیب به خود، مکانی که آخرین بار بیمار کنترل خود را از دست داده است، دلیل یا موقعیت مسبب حالت بیمار، عواملی که باعث کنترل مجدد رفتار بیمار می‌شود.
۱۰	ایمنی/خشونت خانوادگی	حالات اضطرابی، حالات افسردگی، حالات ناتوانی/نامیدی، احساس گناه، نگرانی جسمی، حالت خصومت، حالات بدگمانی، مشارکت اجتماعی، تمرکز حواس، حالات خوشی، بیش فعالی حرکتی، اختلال گفتاری، حالات بزرگ نمایی، ایده‌های غیرمعمول، حالات توهم و حرکات عقب ماندگی.
۱۱	توانایی عملکردها و فعالیت‌های روزانه	توهم، هذیان، وسواس و ترس
۱۲	تشخیص‌های چند محوری	تغذیه، ارزیابی گوارش، ارزیابی سیستم ادراری، ارزیابی حسی - عصبی، ارزیابی پوست، ارزیابی استراحت و خواب، فشار خون، دمای بدن و راه رفتن/حرکات فعال
۱۳	نوع درمان یا طرح درمان	سابقه درمان سوء مصرف مواد، رژیم غذایی مربوط به درمان سوء مواد، بررسی حالت بیمار پس از مصرف مواد و ارزیابی برنامه درمانی انجام شده.
۱۴	نتیجه درمان	احساس امنیت در زندگی، صدمه فیزیکی یا جنسی به سایر افراد، دلیل استرس در زندگی، کاری که زمان استرس بیمار انجام میدهد و حالت احساسی بیمار، استراحت و میزان خواب، میزان سرگرمی‌ها، توانایی مراقبت از خود و مهارت‌های ارتباطی.

جدول ۲: تعداد عناصر اطلاعاتی که در ۲۵ درصد از متون مطالعه شده وجود داشته است به تفکیک گروه های اصلی

گروه اصلی	تعداد فرم های تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی که حداقل یکی از عناصر اطلاعاتی در آن گروه را گزارش نموده اند.	تعداد کل عناصر اطلاعاتی در هر گروه اند.	عناصر اطلاعاتی که در بیش از ۲۵٪ فرم ها گزارش شده
اطلاعات دموگرافیک	۱۱	۵	نام و نام خانوادگی (۱۱)، جنسیت (۱۱)، سن (۱۱)، وضعیت تأهل (۱۰) و نژاد/قومیت (۱۱)
سوابق شنلی و تحصیلی	۷	۴	میزان تحصیلات (۵)، محل تحصیل (۵) و وضعیت کاری در حال حاضر (۴)
سوابق دارویی	۶	۲	در دوره نوجوانی (۴)، مهم ترین واقعه در دوره بزرگسالی (۴) و تاریخچه جنسی (۶) حساسیت های دارویی (۵) داروهای مورد استفاده بیمار (۵)
سوابق بیمار	۴	۱۰	فاقد عنصر اطلاعاتی یا تکرار بیشتر از ۲۵ درصد
سابقه درمان غیر روانپزشکی تاریخچه رشد	۵	۱۲	مکان تولد (۴)، سبک زندگی خانواده (۴)، پیش از تولد و نوزادی (۴)، مهم ترین واقعه در دوره کودکی (۴)، مشکلات در اوایل بزرگسالی (۴)، مهمترین واقعه
تاریخچه سلامت روان خانواده	۶	۱	وجود سابقه مشکلات روانی در خانواده (۶)
تاریخچه روابط و خانواده کنونی	۵	۵	چگونگی رابطه با خانواده (۵)، چگونگی رابطه با همسر (۵)، چگونگی رابطه با فرزند (۵)، تعداد فرزندان (۵) و سن فرزندان (۵)
تاریخچه حقوقی	۴	۳	سابقه دستگیر شدن (۴)
علائم فعلی بیماری	۴	۱۲	فاقد عنصر اطلاعاتی یا تکرار بیشتر از ۲۵ درصد
ارزیابی حالات روانی	۵	۱۰	خطر صدمه زدن به دیگران (۵)، سوابق قانونی - درگیری های اخیر قانونی (۵) و تجربه خشونت (۵)
ارزیابی ریسک خودکشی	۸	۶	داشتن افکار خودکشی (۵)، داشتن سابقه اقدام به خودکشی یا صدمه عمدی به خود (۴)، نحوه آسیب به خود (۷)، مکانی که آخرین بار بیمار کنترل خود را از دست داده است (۴) و دلیل یا موقعیت مسبب حالت بیمار (۴)
شرایط رفتاری/احساسی	۷	۱۶	حالات اضطرابی (۶)، حالات افسردگی (۷)، حالات ناتوانی/ناامیدی (۶)، احساس گناه (۶)، نگرانی جسمی (۶)، حالت خصومت (۶)، حالات بدگمانی (۶)، مشارکت اجتماعی (۸)، تمرکز حواس (۵)، حالات خوشی (۶)، بیش فعالی حرکتی (۵)، اختلال گفتاری (۵)، حالات بزرگنمایی (۵)، ایده های غیرمعمول (۵)، حالات توهم (۶) و حرکات عقب ماندگی (۵)
فرآیند تفکر	۶	۴	توهم (۵)، هذیان (۵)، وسواس (۵) و ترس (۵)
ارزیابی سوء مصرف مواد	۶	۴	رژیم غذایی مربوط به درمان سوء مواد (۴) و بررسی حالت بیمار پس از مصرف مواد (۴)
ارزیابی ایمنی/خشونت خانوادگی	۴	۵	احساس امنیت در زندگی (۴)، صدمه فیزیکی یا جنسی به سایر افراد (۴) و حالت احساسی بیمار (۴)
تشخیص های چند محوری	۵	۰	فاقد عنصر اطلاعاتی یا تکرار بیشتر از ۲۵ درصد
نوع درمان یا طرح درمان	۴	۷	فاقد عنصر اطلاعاتی یا تکرار بیشتر از ۲۵ درصد

بحث و نتیجه گیری

اغلب فرم های تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی بررسی شده در این مطالعه مشتمل بر دو بخش دموگرافیک و روان پزشکی بودند. داده های هویتی به منظور شناسایی دقیق بیمار گردآوری می گردند و داده های روان پزشکی در خلال انجام مصاحبه کامل با بیمار گزارش می شوند. مشخص بودن عناصر اطلاعاتی ضروری، بر روند مصاحبه درمان گر تأثیرگذار است و می تواند نقایص احتمالی مصاحبه و ارزیابی بالینی روان پزشکی را کاهش دهد. به منظور بهبود قابلیت اطمینان به تشخیص هایی که برای بیماران مطرح می شود، پیشنهاد شده است متخصصان روان پزشکی ارزیابی روانی را با استفاده از ابزارهای استاندارد از جمله مصاحبه های ساختارمند انجام دهند [۱۳].

بر اساس نتایج حاصل از این پژوهش، در فرم های اخذ تاریخچه بیماری و ارزیابی وضعیت روان پزشکی استرالیا و آمریکا، عناصر اطلاعاتی بیشتری نسبت به فرم های مشابه در فرانسه و به خصوص ایران وجود داشت. با توجه به این که عناصر اطلاعاتی مرتبط با بیمارهای روانی در فرم های تاریخچه و ارزیابی وضعیت روانی در ایران بسیار کم هستند، به نظر می رسد سیاست گذاران عرصه مستندسازی کشور در طراحی فرم های اخذ شرح حال روان پزشکی توجه چندانی به اهمیت مستندسازی روان پزشکی نداشته اند. در چنین شرایطی تدوین مجموعه حداقل داده های بهداشت روان امکان گردآوری داده های بیماران را در سطوح مختلف فراهم می کند. با تحلیل این داده ها کیفیت ارایه مراقبت از بیمار افزایش می یابد و متخصصین می توانند از داده های گردآوری شده در برنامه های درمانی استفاده کنند. همچنین مجموعه حداقل داده های بهداشت روان در ارزیابی بالینی،

۱- جهت جمع‌آوری نمونه‌های فرم‌های اخذ تاریخیچه و ارزیابی وضعیت روانی محدودیت وجود داشت و علی‌رغم تلاش‌های تیم تحقیقاتی، در نهایت تعداد ۱۳ فرم در مجموع مورد مطالعه قرار گرفت.

۲- با توجه به تفاوت‌های فرهنگی بین کشورهای مورد مطالعه و وابسته بودن سندرم‌های روان‌پزشکی به فرهنگ، می‌توان نگرانی‌هایی در باب تفاوت‌های فرهنگی بین فرم‌های کشورهای اروپای غربی و ایالات متحده با فرم‌های استاندارد مورد نیاز کشورمان مطرح نمود. در خصوص رفع این محدودیت به نظر می‌رسد ارایه نتایج به دست آمده در این پژوهش به گروهی از متخصصان زبده و استفاده از نظرات ایشان در قالب روش‌های پژوهشی همچون برقراری کنفرانس دلفی می‌تواند در کاهش تأثیر تفاوت‌های فرهنگی بر نتایج کاربردی این پژوهش مؤثر باشد.

۳- عناصر اطلاعاتی پرونده‌های بستری کشورهای در حال توسعه در ارتباط با نظام بیمه‌ای این کشورها می‌باشند که این امر در کشور ما تاکنون مورد توجه نظام‌های بیمه گر نبوده است. لذا فرم‌های مورد استفاده از سایر کشورها می‌توانند حاوی عناصری باشند که در نهایت با نظام بیمه‌ای کشور ما همسو نباشند. به نظر می‌رسد با توجه به اهمیت موضوع مناسب باشد در زمان کاربردی نمودن نتایج پژوهش حاضر از کارشناسان سازمان‌های بیمه‌گر نیز برای شرکت در مجموعه متخصصان شرکت کننده در کنفرانس دلفی دعوت به عمل آید. از جمله نقاط قوت این مطالعه می‌توان به این مسئله اشاره نمود که مطالعه حاضر یک نمای کلی از داده‌هایی که در حوزه روان پزشکی مورد توجه قرار گرفته است به پژوهشگران ارایه می‌دهد.

تحقیقات، برنامه‌ریزی خدمات درمانی، تحلیل‌های ملی و منطقه‌ای و پایش سیاست‌های دولتی نیز قابل استفاده است. از این رو استخراج ۵۸ عنصر اطلاعاتی مشترک با تکرار بالا (بیش از ۲۵ درصد) از فرم‌های مورد مطالعه، به عنوان بستری برای طراحی ابزارها و فرم‌های استاندارد قابل استناد روان‌پزشکی مفید و ضروری می‌باشد. عناصر فوق‌الذکر در گروه‌های اصلی شامل اطلاعات دموگرافیک، سوابق بیمار، علایم فعلی بیماری، ارزیابی حالات روانی، ارزیابی ریسک خودکشی، شرایط رفتاری/احساسی، فرآیند تفکر، ارزیابی سوء مصرف مواد، ارزیابی ایمنی/خشونت خانوادگی، تشخیص‌های چند محوری و نوع درمان یا طرح درمان تقسیم‌بندی شدند. بررسی‌ها نشان داد اگر چه تعداد عناصر اطلاعاتی موجود در فرم‌های کشور ایران کمتر از عناصر اطلاعاتی فرم‌های مورد بررسی سایر کشورها بود، لیکن گروه‌های اصلی تفاوت‌چندانی بین گروه‌ها نداشتند؛ به عبارت دیگر قالب معمول مستندسازی شرح حال روان‌پزشکی در ایران و سایر کشورها تفاوت چندانی ندارد، بلکه توجه به عناصر متنوع در هر گروه اصلی در بین فرم‌های ایرانی کمتر صورت پذیرفته است. از این رو به نظر می‌رسد همان گونه که وزارت بهداشت استرالیا با هدف ارایه خدمات درمانی بهتر به بیماران مبتلا به اختلالات روانی در سال ۲۰۱۴ مجموعه داده‌های حداقلی با عنوان «شرکا در بهبود» را ایجاد نموده است [۵]، ضروری است ضمن حمایت از تدوین مجموعه داده‌های حداقلی روان‌پزشکی، شرایط بازبینی فرم تاریخیچه و ارزیابی وضعیت روانی در ایران فراهم گردد. بدیهی است در این راستا، استفاده از عناصر اطلاعاتی حاصل از این پژوهش و پژوهش‌های مشابه می‌تواند راهگشا باشد. از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

References

1. World Health Organization (WHO). Mental disorders; 2015. [cited 2015 May 22]. Available from: http://www.who.int/topics/mental_disorders/en/
2. World health organization (WHO). Prevalence of mental disorders; 2015. [cited 2015 May 22]. Available from: <http://www.euro.who.int/en/health-topics/noncommunicable-diseases/mental-health/data-and-statistics>
3. Mental Health Foundation. Mental Health Statistics: UK & Worldwide; 2015. [cited 2015 May 23]. Available from: <http://www.mentalhealth.org.uk/help-information/mental-health-statistics/UK-worldwide>
4. World Health Organization (WHO). Child and adolescent mental disorders. 2015. [cited 2015 May 22]. Available from:

- http://www.who.int/mental_health/mhgap/evidence/child/en/
5. World Health Organization (WHO). Mental Health Policy and Service Guidance Package: Mental health information systems; 2005. [cited 2015 May 22]. A http://www.who.int/mental_health/policy/en/policy_plans_revision.pdf
6. Information Standards Board for Health and Social Care. Mental Health and Learning Disabilities Data Set; 2015. [cited 2015 May 22] Available from: <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.isb.nhs.uk/library/standard/76>
7. Mackin RS, Areán PA. Incidence and documentation of cognitive impairment among older adults with severe mental illness in a community mental health setting. *Am J Geriatr Psychiatry*. 2009;17(1):75-82.

8. Mirhosseini F, Rngrzjdy Fatima, Reza Rezaei, Mohammad Reza Rezaei singular. Evaluation of medical information recorded by the Department of clinical training in patient records in hospitals in 1382. Iranian Journal of Medical Education. 1384; 5(14)
9. Ahmadi M, Hosseini F, Barabadi M. A Survey on the compatibility of the Hospital Information Systems (HIS) with the needs of medical records users from the system. J Health Adm. 2008; 11 (32):25-32. Persian.
10. Lotfnezhad AH, Zare FE, Rezaei HP. Comparative study of mental health registry system of United Kingdom, Malaysia and Iran. Health Information Management. 2009; 6(1):1-10. Persian.
11. Groenier M, Beerthuis VR, Pieters JM, Witteman CL, Swinkels Jan A. Swinkels. Psychologists' Diagnostic Processes during a Diagnostic Interview. Psychology. 2011; 2(9): 917-24.
12. Gutheil TG, Simon RI, Pope K, Sadoff R. Empty words in psychiatric records: Where has clinical narrative gone. Psychiatric Times. 2011;28(12):16.
13. Ahmadian L, Cornet R, Kalkman C, de Keizer NF; NVA Working Group Minimal Dataset for Preoperative Assessment. Development of a national core dataset for preoperative assessment. Methods Inf Med. 2009; 48(2):155-61.

Comparative Study of Data Elements in Psychiatric History and Assessment Forms in Selected Countries

Amir Rezaei Ardani¹, Leila Ahmadian², Khalil Kimiyafar³, Faezeh Rohani⁴, Zahra Ebnehoseini^{5*}

• Received: 21 Aug, 2015

• Accepted: 1 Jan, 2016

Introduction: Considering the importance of accurate documentation in psychiatric history and mental assessment and its effect on the current and future treatment among patients, this study aimed to determine data elements in the psychiatric history and mental assessment forms.

Method: This is a descriptive-comparative study. Using psychiatric history and assessment forms, the required data were gathered in this study. Finally, all psychiatric history and mental assessment forms gathered from the selected countries including the United States (n=9), Australia (n=1), France (n=1), Iran (n=2) were assessed. After preparing the comparative tables, a comprehensive list of data elements related to the psychiatric history and assessment was provided. Using bottom up approach the extracted data elements were categorized.

Results: In total, 58 data elements including demographic data, patient history, current symptoms of disease, evaluation of psychological states, suicide risk assessment, behavioral/emotional conditions, thinking process, drug abuse assessment, family safety/violence assessment, multi-axial diagnosis and treatment type/plan were extracted from psychiatric history and assessment forms.

Conclusion: The present study provides a general view of important data elements considered for documentation in psychiatric history and assessment forms.

Key words: Data Element, Psychiatric History, Assessment Forms

• **Citation:** Rezaei Ardani A, Ahmadian L, Kimiyafar K, Rohani F, Zahra Ebnehoseini Z. Comparative Study of Data Elements in Psychiatric History and Assessment Forms in Selected Countries. *Journal of Health and Biomedical Informatics* 2016; 2(4): 57-64.

1. Psychiatrist, Assistant Professor of Psychiatry, Psychiatric and Behavioral Sciences Research Center, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.
2. Ph.D. in Medical informatics, Associate Professor, Medical Informatics Research Center, Institute for Futures Studies in Health, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran
3. Ph.D. in Health Information Management, Assistant Professor, Medical Records and Health Information Technology Dept., School of Para Medical, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.
4. B.Sc. in Medical Records Medical Records and Health Information Technology Dept., School of Para Medical, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.
5. Ph.D. Student in Medical informatics, Medical Informatics Dept., School of Medical, University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.

***Correspondence:** Medical Informatics Dept., School of Medical, Mashhad, Mashhad University of Medical Sciences,

• **Tel:** 09370802011

• **Email:** ebnehoseiniz1@mums.ac.ir